

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
YVESE BOTA
přednesené dne 11. prosince 2012¹

Spojené věci C-274/11 a C-295/11

**Španělské království (C-274/11),
Italská republika (C-295/11)
proti**

Radě Evropské unie

„Žaloba na neplatnost — Povolení posílené spolupráce na základě článku 20 SEU a článku 329 SFEU za účelem zavedení ‚jednotného patentu‘ — Žaloba na neplatnost z důvodu nedostatku příslušnosti, zneužití pravomoci a porušení Smluv — Vytvoření evropských práv k duševnímu vlastnictví — Článek 118 SFEU — Výlučná nebo sdílená pravomoc“

1. Svou žalobou se Španělské království (věc C-274/11) a Italská republika (věc C-295/11) domáhají zrušení rozhodnutí Rady 2011/167/EU ze dne 10. března 2011, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany².

I – Právní rámec

A – Primární právo

1. Smlouva o Evropské unii

2. Článek 20 odst. 1 a 2 SEU stanoví:

„1. Členské státy, které si v rámci nevýlučné pravomoci Unie přejí mezi sebou navázat posílenou spolupráci, se mohou v mezích a za podmínek uvedených v tomto článku a v člancích 326 až 334 Smlouvy o fungování Evropské unie obracet na její orgány a vykonávat tyto pravomoci při použití příslušných ustanovení Smluv.

Posílená spolupráce je zaměřena na to, aby podporovala cíle Unie, chránila její zájmy a posilovala její proces integrace. Tato spolupráce je kdykoli otevřena všem členským státům v souladu s článkem 328 Smlouvy o fungování Evropské unie.

2. Rozhodnutí o povolení posílené spolupráce přijme Rada až jako poslední prostředek, pokud shledá, že cílů této spolupráce nelze dosáhnout v přiměřené lhůtě Uníí jako celkem, a za podmínky, že se jí účastní nejméně devět členských států. Rada rozhoduje postupem podle článku 329 Smlouvy o fungování Evropské unie.“

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Úř. věst. L 76, s. 53, dále jen „napadené rozhodnutí“.

2. Smlouva o fungování Evropské unie

3. Článek 3 odst. 1 SFEU stanoví:

„Unie má výlučnou pravomoc v těchto oblastech:

- a) celní unie;
- b) stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu;
- c) měnová politika pro členské státy, jejichž měnou je euro;
- d) zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné rybářské politiky;
- e) společná obchodní politika.“

4. Článek 4 odst. 1 a 2 SFEU stanoví:

„1. Unie sdílí pravomoc s členskými státy, pokud jí Smlouvy svěřují pravomoc, která se netýká oblastí uvedených v článcích 3 a 6.

2. Sdílená pravomoc Unie a členských států se uplatňuje v těchto hlavních oblastech:

- a) vnitřní trh;

[...]“

5. Napadené rozhodnutí bylo přijato na základě čl. 329 odst. 1 SFEU. Toto ustanovení stanoví:

„Členské státy, které si přejí mezi sebou navázat posílenou spolupráci v jedné z oblastí uvedených ve Smlouvách, s výjimkou oblastí výlučné pravomoci a společné zahraniční a bezpečnostní politiky, podají žádost Komisi a upřesní oblast a cíle navrhované posílené spolupráce. Komise může v tomto smyslu předložit Radě návrh. Pokud Komise návrh nepředloží, sdělí důvody daným členským státům.

Povolení k zavedení posílené spolupráce podle prvního pododstavce vydá Rada na návrh Komise po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.“

6. Na základě článku 326 SFEU musí být každá posílená spolupráce v souladu se Smlouvami a právem Unie. Tato spolupráce nesmí narušovat vnitřní trh ani hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Nesmí vytvářet překážku ani diskriminaci v obchodu mezi členskými státy, ani mezi nimi vyvolávat narušení hospodářské soutěže.

7. Článek 327 SFEU stanoví:

„Každá posílená spolupráce musí zachovávat pravomoci, práva a povinnosti členských států, které se jí neúčastní. Tyto státy pak nebrání jejímu provádění zúčastněnými členskými státy.“

8. Článek 330 SFEU ve věci posílené spolupráce rovněž stanoví:

„Jednání Rady se mohou účastnit všichni její členové, avšak na hlasování se podílejí pouze členové Rady zastupující členské státy zúčastněné na posílené spolupráci.

K jednomyslnosti je třeba pouze hlasů zástupců zúčastněných členských států.

Kvalifikovaná většina je vymezena v souladu s čl. 238 odst. 3.“

B – *Napadené rozhodnutí*

9. Napadené rozhodnutí povoluje zavedení posílené spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany mezi 25 ze 27 členských států Unie, přičemž Španělské království a Italská republika se této posílené spolupráce odmítly zúčastnit.

10. Čtvrtý bod odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí následující:

„Na zasedání Rady dne 10. listopadu 2010 bylo zaznamenáno, že neexistuje jednomyslný postoj ohledně další práce na návrhu nařízení překládovém režimu. Dne 10. prosince 2010 se potvrdilo, že existují nepřekonatelné překážky, které v současné a dohledné době znemožňují dosáhnout jednomyslné shody. Jelikož pro konečnou dohodu o jednotné patentové ochraně je nutné dosáhnout shody o návrhu nařízení [o] překládovém režimu, bylo shledáno, že cíle vytvořit jednotnou patentovou ochranu pro Unii nelze uplatněním příslušných ustanovení Smluv v přiměřené době dosáhnout.“

11. Šestý až šestnáctý bod odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí:

- „(6) Posílená spolupráce by měla poskytnout nezbytný právní rámec pro vytvoření jednotné patentové ochrany v zúčastněných členských státech a zajistit podnikům v celé Unii možnost zlepšit jejich konkurenceschopnost tím, že se budou moci rozhodnout pro jednotnou patentovou ochranu v zúčastněných členských státech, a rovněž přispět k vědeckému a technickému pokroku.
- (7) Posílená spolupráce by se měla zaměřit na vytvoření jednotného patentu, a poskytnout tak jednotnou ochranu na územích zúčastněných členských států, jež bude poskytována pro všechny tyto členské státy Evropským patentovým úřadem (EPO). Použitelný překládový režim, jenž je nezbytnou součástí jednotného patentu, by měl být jednoduchý a nákladově efektivní a měl by odpovídat režimu, který je uveden v návrhu nařízení Rady [(EU)] o překládovém režimu pro patent Evropské unie, jež Komise předložila dne 30. června 2010^[3], rozšířeným o prvky kompromisu navrženého předsednictvím v listopadu roku 2010, kterému se v Radě dostalo široké podpory. Překládový režim by měl zachovat možnost podávat přihlášky patentů EPO v jakémkoli jazyce Unie a měl by zajistit náhradu nákladů spojených s překladem přihlášek podaných v jazycích, které nejsou úředními jazyky EPO. Patent s jednotným účinkem by měl být udělován pouze v jednom z úředních jazyků EPO, jak stanoví Úmluva o udělování evropských patentů^[4] [...]. Žádné další překlady by neměly být požadovány, aniž je dotčena přechodná úprava, která by měla být přiměřená a požadovat dodatečné překlady na dočasném základě, bez právního účinku a výlučně pro informační účely. Uplatňování přechodné úpravy by v každém případě mělo skončit, jakmile budou dostupné vysoce kvalitní strojové překlady, za předpokladu objektivního posouzení jejich kvality. V případě sporu se na držitele patentu uplatní povinnost povinného překladu.
- (8) Podmínky stanovené v článku 20 [...] SEU a v člancích 326 [SFEU] a 329 [...] SFEU jsou splněny.
- (9) Oblast, ve které by došlo k posílené spolupráci, totiž přijetí opatření k vytvoření jednotného patentu, jenž by poskytoval ochranu po celé Unii, a zavedení centralizovaného režimu pro udělování oprávnění, koordinaci a kontrolu na úrovni Unie, je vymezena článkem 118 [...] SFEU jako jedna z oblastí v působnosti Smluv.

3 — COM(2010) 350 final.

4 — Úmluva podepsaná v Mnichově dne 5. října 1973, která vstoupila v platnost dne 7. října 1977 (dále jen „EPC“).

- (10) Na zasedání Rady dne 10. listopadu 2010 bylo zaznamenáno a dne 10. prosince 2010 potvrzeno, že v přiměřené lhůtě nemůže Unie jako celek dosáhnout cíle vytvořit jednotnou patentovou ochranu v rámci Unie, čímž došlo ke splnění požadavku čl. 20 odst. 2 [...] SEU, který stanoví, že posílená spolupráce smí být přijata až jako poslední prostředek.
- (11) Posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany podporuje vědecký a technický pokrok a fungování vnitřního trhu. Vytvoření jednotné patentové ochrany pro skupinu členských států by zvýšilo úroveň patentové ochrany, protože by umožnilo získat jednotnou patentovou ochranu na územích zúčastněných členských států a pro dotčená území odstranit náklady a složitost. Prosazuje tak cíle Unie, chrání její zájmy a posiluje její proces integrace v souladu s čl. 20 odst. 1 [...] SEU.
- (12) Jednotná patentová ochrana není zahrnuta do seznamu výlučných pravomocí uvedeného v čl. 3 odst. 1 [...] SFEU. Právní základ pro vytvoření evropských práv duševního vlastnictví představuje článek 118 [...] SFEU, který je součástí kapitoly 3 (Sbližování právních předpisů) hlavy VII (Společná pravidla pro hospodářskou soutěž, daně a sbližování právních předpisů), a konkrétně odkazuje na vytvoření a fungování vnitřního trhu, jenž je podle článku 4 [...] SFEU jednou ze sdílených pravomocí Unie. Vytvoření jednotné patentové ochrany včetně použitelného překladového režimu proto spadá mezi nevýlučné pravomoci Unie.
- (13) Posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany je v souladu se Smlouvami a právem Unie a nenarušuje vnitřní trh ani hospodářskou, sociální či územní soudržnost. Nevytváří překážku ani diskriminaci v obchodu mezi členskými státy, ani nenarušuje hospodářskou soutěž mezi nimi.
- (14) Posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany zachovává pravomoci, práva a povinnosti nezúčastněných členských států. Možnost získat jednotnou patentovou ochranu na území zúčastněných členských států nemá vliv na dostupnost nebo podmínky patentové ochrany na území nezúčastněných členských států. Podniky z nezúčastněných členských států by navíc měly mít možnost získat jednotnou patentovou ochranu na území zúčastněných členských států za stejných podmínek jako podniky ze zúčastněných členských států. Stávající pravidla nezúčastněných členských států, která stanoví podmínky pro získání patentové ochrany na jejich území, zůstávají nedotčena.
- (15) Posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany by byla v souladu s patentovým právem Unie zejména proto, že by zachovala dosavadní *acquis*.
- (16) S výhradou dodržení všech podmínek účasti stanovených v tomto rozhodnutí je posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany kdykoli otevřena všem členským státům, které projeví ochotu dodržet akty již přijaté v jejím rámci, jak stanoví článek 328 [...] SFEU.“

II – Návrhová žádání účastníků řízení

A – *Ve věci C-274/11*

12. Španělské království navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zrušil napadené rozhodnutí a
- uložil Radě náhradu nákladů řízení.

13. Rada navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zamítl žalobu a
- uložil Španělskému království náhradu nákladů řízení.

B – *Ve věci C-295/11*

14. Italská republika navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zrušil napadené rozhodnutí a
- uložil Radě náhradu nákladů řízení.

15. Rada navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zamítl žalobu a
- uložil Italské republice náhradu nákladů řízení.

16. Pokud jde o věc C-274/11, na základě prvního usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 27. října 2011 bylo povoleno vedlejší účastenství Italské republiky na podporu návrhových žádání Španělské republiky a vedlejší účastenství Polské republiky na podporu návrhových žádání Rady. Na základě druhého usnesení předsedy Soudního dvora ze stejného dne bylo povoleno vedlejší účastenství Lotyšské republiky, Irska, Komise, Spolkové republiky Německo, Parlamentu, Belgického království, Švédského království, Nizozemského království, České republiky, Maďarska, Francouzské republiky, jakož i Spojeného království Velké Británie a Severního Irska na podporu návrhových žádání Rady.

17. Pokud jde o věc C-295/11, na základě usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 13. října 2011 bylo povoleno vedlejší účastenství Španělského království na podporu návrhových žádání Italské republiky a vedlejší účastenství Lotyšské republiky, Irska, Komise, Spolkové republiky Německo, Nizozemského království, Belgického království, Švédského království, Parlamentu, Komise, České republiky, Francouzské republiky, Maďarska, Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, jakož i Polské republiky na podporu návrhových žádání Rady.

18. Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 10. července 2012 byly věci C-274/11 a C-295/11 spojeny pro účely ústní části řízení a rozsudku.

III – K žalobám

19. Podle mého názoru Španělské království a Italská republika na podporu svých žalob vznášejí šest důvodů.

20. Prvním žalobním důvodem Španělské království a Italská republika uvádějí, že Rada neměla pravomoc k zavedení posílené spolupráce. Podle nich tato pravomoc přísluší výlučně Unii. Přijetím napadeného rozhodnutí tedy došlo k porušení čl. 20 odst. 1 SEU, který stanoví možnost zavést posílenou spolupráci pouze v oblastech, které spadají do nevýlučné pravomoci Unie.

21. Na základě druhého žalobního důvodu Španělské království a Italská republika mají za to, že přijetí rozhodnutí povolujícího posílenou spolupráci v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany představuje zneužití pravomoci. Domnívají se, že na rozdíl od toho, co stanoví článek 20 SEU, je skutečným cílem tohoto rozhodnutí nikoli dospět k integraci všech členských států prostřednictvím několikarychlostní integrace, ale vyloučit Španělské království a Italskou republiku z jednání o otázce pravidel pro používání jazyků ve vztahu k tomuto patentu.

22. Třetím žalobním důvodem Španělské království Radě vytýká, že nezohlednila soudní systém Unie, když v napadeném rozhodnutí neupřesnila soudní režim zamýšlený v oblasti jednotného patentu.

23. Čtvrtým žalobním důvodem Španělské království a Italská republika uvádějí, že Rada přijetím napadeného rozhodnutí porušila podmínku posledního prostředku, kterou požaduje čl. 20 odst. 2 SEU.

24. Pátý žalobní důvod vychází z porušení čl. 118 prvního pododstavce SFEU, článku 326 SFEU a čl. 20 odst. 1 prvního pododstavce SEU. Španělské království a Italská republika konkrétně tvrdí, že napadené rozhodnutí porušuje článek 326 SFEU v rozsahu, v němž narušuje vnitřní trh i hospodářskou, sociální a územní soudržnost, vytváří překážku a diskriminaci v obchodu mezi členskými státy a vyvolává mezi členskými státy narušení hospodářské soutěže.

25. Nakonec šestým žalobním důvodem má Španělské království za to, že napadené rozhodnutí nedodrжуje články 327 SFEU a 328 SFEU. Toto rozhodnutí jej totiž zavazuje k tomu, aby se vzdalo práva, které mu přiznává článek 65 EPC, vyžadovat překlad patentového spisu do španělštiny, aby vyvolal právní účinky ve Španělsku, a zároveň není splněna podmínka otevření posílené spolupráce nezúčastněným členským státům, stanovená v článku 328 SFEU, a to v rozsahu, v němž tato spolupráce stanoví pravidla pro používání jazyků, která nemůže přijmout.

A – Úvodní poznámky

26. Poprvé od vytvoření mechanismu posílené spolupráce na základě Amsterodamské smlouvy je Soudní dvůr vyzván k tomu, aby přezkoumal legalitu rozhodnutí o povolení takové spolupráce. Za tímto účelem bude muset vymezit obrysy přezkumu dodržení podmínek pro povolení s cílem ověřit legalitu této spolupráce.

27. Podle mého názoru musí být tento přezkum omezeným přezkumem. Generální advokát Jacobs uvedl, že „je nutno mít na zřeteli meze přezkumné pravomoci Soudního dvora, pokud jde o legislativní opatření přijatá Radou. Tyto meze vyplývají ze základní zásady dělby pravomocí v rámci Společenství. V případě, že Smlouva přiznala Radě rozsáhlé legislativní pravomoci, nenáleží Soudnímu dvoru, aby posouzení Rady nahradil vlastním posouzením hospodářské situace či nezbytnosti anebo vhodnosti přijatých opatření. Přivlastnil by si tak legislativní funkci Rady tím způsobem, že by prosazoval vlastní pohled na hospodářské politiky, které mají Společenství sledovat“⁵.

28. V dané věci přísluší rozhodnutí zavést posílenou spolupráci Radě, která vydá povolení na základě návrhu Komise po obdržení souhlasu Parlamentu⁶. V rámci tohoto postupu musejí tyto orgány posoudit účinky posílené spolupráce na základě řady skutečností, vážit různé dotčené zájmy a provádět politická rozhodnutí, která spadají do jejich vlastní odpovědnosti. S ohledem na tyto okolnosti Rada posoudí, zda je posílená spolupráce vhodným opatřením k tomu, aby v souladu s čl. 20 odst. 1 druhým pododstavcem SEU podporovala cíle Unie, chránila její zájmy a posilovala její proces integrace.

5 — Viz bod 23 stanoviska ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 17. července 1997, SAM Schiffahrt a Stapf (C-248/95 a C-249/95, Recueil, s. I-4475).

6 — Viz čl. 329 odst. 1 druhý pododstavec SFEU.

29. Soudní dvůr v tomto ohledu vždy unijnímu zákonodárci přiznával širokou posuzovací pravomoc stran povahy a působnosti opatření přijímaných v oblastech činnosti Unie. Omezuje se tedy na to, že přezkoumává, zda se při výkonu této svobody volby unijní zákonodárce nedopustil zjevného pochybení či zneužití pravomoci nebo zda zjevně nepřekročil meze své posuzovací pravomoci⁷.

30. Podle mého názoru tedy Soudní dvůr bude muset svůj přezkum legality napadeného rozhodnutí provést ve světle těchto úvah.

B – K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nedostatku pravomoci k zavedení posílené spolupráce za účelem vytvoření jednotného patentu

1. Argumenty účastníků řízení

31. Španělské království a Italská republika se domnívají, že napadené rozhodnutí porušuje čl. 20 odst. 1 SEU. Mají totiž za to, že oblast, v níž se má posílená spolupráce vykonávat a která je v souladu s bodem 9 odůvodnění napadeného rozhodnutí vymezena článkem 118 SFEU, spadá nikoli do sdílené pravomoci Unie a členských států, jak je uvedena v článku 4 SFEU, ale do výlučné pravomoci Unie na základě čl. 3 odst. 1 písm. b) SFEU, a sice stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu. Tudíž vzhledem k tomu, že čl. 20 odst. 1 SEU vylučuje jakoukoli posílenou spolupráci v oblasti výlučné pravomoci Unie, není možné zavést posílenou spolupráci týkající se vytvoření jednotného patentu.

32. Podle Italské republiky články 3 SFEU až 6 SFEU uvádějí pouze demonstrativní klasifikaci oblastí pravomoci Unie. Skutečný rozsah každé pravomoci musí být určen ve světle ustanovení Smluv týkajících se každé oblasti, jak uvádí čl. 2 odst. 6 SFEU.

33. Dále Španělské království a Italská republika tvrdí, že článek 118 SFEU – třebaže odkazuje na vytvoření a fungování vnitřního trhu a třebaže byl zařazen v rámci hlavy VII části třetí týkající se společných pravidel pro hospodářskou soutěž, daně a sbližování právních předpisů do kapitoly 3 týkající se sbližování právních předpisů – nepřiznává Unii obecnou pravomoc harmonizace v oblasti práv k duševnímu vlastnictví za účelem zajištění jejich jednotné ochrany na vnitřním trhu, ale přiznává jí specifickou pravomoc k vytvoření těchto práv a zavedení centralizovaného režimu pro udělování oprávnění, koordinaci a kontrolu na úrovni Unie. Oblast uvedená v článku 118 SFEU tedy představuje pravidlo pro hospodářskou soutěž nezbytné k fungování vnitřního trhu, a spadá tudíž do výlučné pravomoci Unie stanovené v čl. 3 odst. 1 písm. b) SFEU.

34. Španělské království dodává, že s ohledem na svou povahu výlučných a výhradních práv patenty svému majiteli poskytují monopol, a v důsledku toho omezují volnou hospodářskou soutěž a volný pohyb zboží a služeb. To má tedy prokázat, že vytvoření jednotného patentu souvisí se zavedením pravidel pro hospodářskou soutěž nezbytných k fungování vnitřního trhu.

35. Konečně podle Italské republiky vytvoření nové právní formy na úrovni Unie, jak stanoví článek 118 SFEU, nespadá do pravomoci členských států. Na podporu tohoto argumentu vysvětluje, že pokud by se mělo za to, že lze posílenou spolupráci zavést na základě článku 118 SFEU, znamenalo by to připustit možnost, že na území unie bude koexistovat několik evropských práv k duševnímu

⁷ — Viz zejména rozsudky ze dne 18. března 1975, Deuka (78/74, Recueil, s. 421, bod 9); ze dne 17. května 1988, Erpelding (84/87, Recueil, s. 2647, bod 27); ze dne 12. září 1996, Fattoria autonoma tabacchi a další (C-254/94, C-255/94 a C-269/94, Recueil, s. I-4235, bod 56); ze dne 17. července 1997, National Farmers' Union a další (C-354/95, Recueil, s. I-4559, bod 50) a ze dne 14. prosince 2004, Swedish Match (C-210/03, Sb. rozh. s. I-11893, bod 48 a citovaná judikatura). V tomto smyslu viz rovněž rozsudek ze dne 15. října 2009, Enviro Tech (Europe) (C-425/08, Sb. rozh. s. I-10035, bod 47 a citovaná judikatura).

vlastnictví. Toto ustanovení, jehož cílem je zajistit existenci jediného práva způsobilého zaručit jednotnou ochranu práv duševního vlastnictví v Unii, by tak bylo zbaveno jakéhokoli užitečného účinku. Tato analýza prokazuje, že oblast uvedená v článku 118 SFEU patří skutečně do oblasti výlučné pravomoci Unie.

36. Rada poznamenává, že pravidla týkající se ochrany práv duševního vlastnictví spadají pod vnitřní trh a že v této oblasti má Unie sdílenou pravomoc v souladu s čl. 4 odst. 2 písm. a) SFEU. Jelikož článek 118 SFEU výslovně zmiňuje vytvoření a fungování vnitřního trhu, spadá tedy oblast, která je předmětem posílené spolupráce na základě napadeného rozhodnutí, do sdílené pravomoci Unie a členských států.

37. Rada má dále za to, že výlučnou pravomoc Unie neurčuje povaha opatření přijatých Unií, a sice harmonizačních opatření, vytvoření evropského práva k duševnímu vlastnictví či uzavření mezinárodní dohody, ale oblast, do níž tato opatření spadají.

38. Kromě toho Rada poznamenává, že hlava VII části třetí Smlouvy o FEU, nadepsaná „Společná pravidla pro hospodářskou soutěž, daně a sblížování právních předpisů“, obsahuje tři kapitoly, a sice kapitolu 1 nadepsanou „Pravidla hospodářské soutěže“, kapitolu 2 nadepsanou „Daňová ustanovení“ a kapitolu 3 nadepsanou „Sblížování právních předpisů“, přičemž článek 118 SFEU spadá do poslední uvedené kapitoly. Rada rovněž konstatuje, že kapitola 1, nadepsaná „Pravidla hospodářské soutěže“, neobsahuje žádný právní základ pro vytvoření práv k duševnímu vlastnictví. Vytvoření těchto práv, jak stanoví posílená spolupráce, tedy skutečně spadá pouze pod vnitřní trh, což je oblast sdílené pravomoci Unie a jejích členských států.

39. Vedlejší účastníci vystupující na podporu Rady v plném rozsahu s jejími argumenty souhlasí. Komise a Spojené království mají konkrétně za to, že Italská republika *povahu* pravomocí přiznaných Unii zaměňuje s *nástroji* stanovenými pro výkon těchto pravomocí. Komise má v tomto ohledu za to, že skutečnost, že takové opatření, jako je jednotný patent, může přijmout pouze Unie, nezbytně neznamená výlučnou pravomoc. Jde pouze o to zjistit, zda si v dané oblasti členské státy zachovaly pravomoci jednat, či zda přiznaly pouze Unii pravomoc vytvářet a přijímat závazné akty.

2. Mé posouzení

40. Španělské království a Italská republika namítají, že Unie a členské státy nemají sdílenou pravomoc k zavedení posílené spolupráce v oblasti jednotného patentu. Mají v podstatě za to, že vytvoření takového patentu spadá do výlučné pravomoci Unie v rozsahu, v němž je součástí pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu.

41. Tuto analýzu nesdílím, a to z následujících důvodů.

42. Před podpisem Lisabonské smlouvy se autoři předcházejících Smluv nezabývali otázkou rozdělení pravomocí mezi Unií a členskými státy. Nanejvýš bylo uvedeno, že Společenství jedná v mezích pravomocí svěřených mu Smlouvami a cílů v nich stanovených a že v oblastech, které nespádají do jeho výlučné pravomoci, vyvíjí Společenství v souladu se zásadou subsidiarity činnost pouze tehdy a do té míry, pokud cílů zamýšlené činnosti nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy.

43. Na zasedáních Evropské rady v Nice v roce 2000 a v Laekenu v roce 2001 členské státy jasně vyjádřily své přání vyjasnit rozdělení pravomocí mezi Unii a členskými státy⁸. V prohlášení z Laekenu o budoucnosti Evropské unie⁹ tak Evropská rada, která z tohoto tématu učinila jedno ze čtyř hlavních diskusních témat, měla za to, že je třeba vyjasnit rozdělení pravomocí mezi Unii a členskými státy, zjednodušit je a upravit ve světle nových výzev, se kterými je Unie konfrontována. Evropská rada dále uvedla, že první série položených otázek se týká způsobu, jak toto rozdělení učinit transparentnějším. Za tímto účelem vznesla otázku, zda je možné stanovit jasnější rozlišení mezi třemi druhy pravomocí, a sice výlučnými pravomocemi Unie, pravomocemi členských států a sdílenými pravomocemi Unie a těchto států¹⁰.

44. Tato vůle se následně konkretizuje v Lisabonské smlouvě, která zavádí skutečnou kategorizaci pravomocí a zároveň je jasně rozděluje mezi Unii a členské státy¹¹ v souladu se zásadou svěření pravomocí¹². Článek 1 SFEU tak uvádí, že „[tato Smlouva] upravuje fungování Unie a stanoví oblasti, meze a způsob výkonu jejích pravomocí.“ V tomto ohledu je hlava 1 první části uvedené Smlouvy naprosto jednoznačná, neboť je nadepsána „Druhy a oblasti pravomocí Unie“. V této hlavě čl. 2 odst. 1 SFEU stanoví, že „[s]věřují-li v určité oblasti Smlouvy Unii výlučnou pravomoc, může pouze Unie vytvářet a přijímat právně závazné akty“.

45. Tyto oblasti jsou vyjmenovány v čl. 3 odst. 1 SFEU, což je ustanovení, do něhož spadá zejména stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu.

46. Dále v rámci hlavy 1 první části Smlouvy o FEU čl. 4 odst. 2 této Smlouvy uvádí hlavní oblasti, pro něž má Unie a členské státy sdílenou pravomoc. Vnitřní trh mezi tyto oblasti patří na základě bodu b) tohoto ustanovení.

47. S ohledem na tyto skutečnosti je jasné, že na rozdíl od toho, co tvrdí Španělské království a Italská republika, nezávisí výlučný či sdílený charakter pravomocí na otázce, zda pouze Unie má pravomoc přijmout opatření, které má účinek na celém území Unie, nýbrž na oblasti, do níž zamýšlené opatření patří.

48. V tomto ohledu se na rozdíl od toho, co tvrdí Španělské království a Italská republika, domnívám, že Smlouva o FEU stanoví taxativní, nikoli pouze demonstrativní výčet oblastí spadajících do výlučné pravomoci Unie.

49. Znění čl. 3 odst. 1 SFEU, ve spojení se zněním čl. 4 odst. 2 SFEU, totiž prokazuje, že pouze oblasti v něm uvedené spadají do výlučné pravomoci Unie. Článek 3 odst. 1 SFEU tak uvádí, že „Unie má výlučnou pravomoc v *těchto oblastech* [13]“ a čl. 4 odst. 2 SFEU, který se týká oblastí, v nichž mají Unie a členské státy sdílenou pravomoc, uvádí, že „[s]dílená pravomoc Unie a členských států se uplatňuje v *těchto hlavních oblastech* [14]“. Z posledně uvedené věty vyplývá, že autoři Smlouvy o FEU do výčtu v čl. 4 odst. 2 SFEU nezahrnuli všechny dotčené oblasti, ale zaměřili se na hlavní oblasti. Takový záměr se v čl. 3 odst. 1 SFEU neobjevuje.

8 — Viz v této souvislosti průvodní zpráva prezidia ze dne 15. května 2002 o vymezení pravomocí mezi Evropskou unií a členskými státy – Současný systém, problematika a cesty, které je třeba prozkoumat (CONV 47/02). Otázka vymezení těchto pravomocí měla konkrétně odpovědět na kritiky samotných členských států, které měly za to, že Unie má v některých oblastech jednat méně a v jiných více (bod 1).

9 — Prohlášení přijaté dne 15. prosince 2001.

10 — Viz rovněž prohlášení č. 23 týkající se budoucnosti Unie, které tvoří přílohu Niceské smlouvy.

11 — Viz v této souvislosti Blanquet, M., „Compétences de l'Union“, *Jurisclasseur Europe*, svazek 170.

12 — Viz čl. 5 odst. 1 SEU.

13 — Kurziva provedena autorem tohoto stanoviska.

14 — Totéž.

50. Článek 4 odst. 1 SFEU tuto analýzu rovněž potvrzuje v rozsahu, v němž stanoví, že „Unie sdílí pravomoc s členskými státy, pokud jí Smlouvy svěřují pravomoc, která se netýká oblastí uvedených v článcích 3 [SFEU] a 6 [SFEU].“ Zatímco o sdílenou pravomoc může jít v případě, že nejde o výlučnou pravomoc, musí být posledně uvedená pravomoc určena jasně.

51. Dále se mi jeví, že taxativní povaha výčtu oblastí, pro něž má Unie výlučnou pravomoc, je v souladu se zásadou svěření pravomocí uvedenou v článku 5 SEU. Na základě této zásady jedná Unie pouze v mezích pravomocí svěřených jí ve Smlouvách členskými státy a pravomoci, které nejsou Unii svěřeny, náleží členským státům.

52. Tato analýza kromě toho vyznívá ve smyslu vůle autorů Smluv, aby bylo vyjasněno rozdělení pravomocí mezi Unii a členské státy, jak jsem uvedl v bodech 42 až 44 tohoto stanoviska.

53. S ohledem na výše uvedené skutečnosti za účelem určení, zda takové vytvoření jednotného patentu, jak je stanoveno v článku 118 SFEU, spadá do výlučné pravomoci Unie nebo do sdílené pravomoci Unie a členských států, je třeba určit oblast, do níž vytvoření takového práva k duševnímu vlastnictví patří.

54. Již na základě samotného textu tohoto ustanovení podle mého názoru není pochyb o tom, že vytvoření evropského práva k duševnímu vlastnictví spadá pod vnitřní trh. Znění uvedeného ustanovení se mi totiž jeví jako jednoznačné, neboť stanoví, že toto právo musí být vytvořeno „[v] rámci vytvoření nebo fungování vnitřního trhu“.

55. Dále je nesporné, že sjednocování duševního vlastnictví hraje významnou roli, pokud jde o dodržování základních zásad vnitřního trhu. Je ostatně zjevné, že cílem unijního zákonodárce při přijímání aktů týkajících se duševního vlastnictví vždy bylo vytvoření a řádné fungování vnitřního trhu¹⁵. V tomto ohledu Soudní dvůr v rozsudku, jehož skutkový kontext se týkal patentovatelnosti vynálezů využívajících embryonální kmenové buňky, zdůraznil skutečnost, že rozdíly týkající se vymezení tohoto pojmu by měly za následek poškození řádného fungování vnitřního trhu, které je cílem směrnice 98/44¹⁶.

56. Cílem zavedení jednotného patentu je tedy podle mého názoru skutečně dosažení cílů Smlouvy, jak jsou uvedeny v čl. 3 odst. 3 SEU a článku 26 SFEU, a sice vytvoření a řádného fungování vnitřního trhu.

57. Španělské království a Italská republika však uvádějí, že i když je vytvoření takového patentu skutečně nezbytné pro řádné fungování vnitřního trhu, nic to nemění na tom, že ve skutečnosti spadá pod stanovení pravidel hospodářské soutěže, a spadá tedy pod výlučnou pravomoc Unie na základě čl. 3 odst. 1 písm. b) SFEU. S takovým argumentem souhlasit nemohu.

58. V souladu s čl. 2 odst. 6 SFEU určují rozsah a způsob výkonu pravomocí Unie ustanovení Smluv týkající se jednotlivých oblastí. Za účelem určení přesného obsahu oblastí je tedy třeba odkázat na příslušná ustanovení Smlouvy o FEU. Pokud jde o pravidla hospodářské soutěže, jak jsou uvedena v čl. 3 odst. 1 písm. b) SFEU, jde o články 101 SFEU až 109 SFEU.

15 — Viz zejména bod 5 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/44/ES ze dne 6. července 1998 o právní ochraně biotechnologických vynálezů (Úř. věst. L 213, s. 13; Zvl. vyd. 13/20, s. 395); bod 4 odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství (Úř. věst. 2002, L 3, s. 1; Zvl. vyd. 13/27, s. 142), jakož i body 1 a 3 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

16 — Viz rozsudek ze dne 18. října 2011, Brüstle (C-34/10, Sb. rozh. s. I-9821, body 27 a 28).

59. Tato pravidla jsou vymezena ve Smlouvě o FEU. Hlava VII části třetí této Smlouvy se totiž týká společných pravidel pro hospodářskou soutěž, daní a sbližování právních předpisů. Kapitola 1 této hlavy, nadepsaná „Pravidla hospodářské soutěže“, je sama rozdělena na dva oddíly, přičemž první oddíl se týká pravidel platných pro podniky a druhý oddíl se týká státních podpor. Pod pravidla hospodářské soutěže tedy spadají pravidla mezi podniky a pravidla týkající se chování členských států upřednostňujících tyto podniky prostřednictvím státních podpor. Je nutno konstatovat, že články 101 SFEU až 109 SFEU nikterak nezmiňují vytvoření práva k duševnímu vlastnictví.

60. Nezpochybňuji skutečnost uplatněnou Španělským královstvím, že duševní vlastnictví obecně a patent konkrétně s ohledem na jejich povahu svému majiteli přiznávají monopol, kterým je dotčena hospodářská soutěž. Soudní dvůr ostatně v souvislosti s ochrannou známkou Společenství připustil, že hraje roli základního prvku v systému nenarušené hospodářské soutěže, kterou Smlouva o FEU zamýšlí zavést¹⁷. Je pravda, že práva vyplývající z vlastnictví patentu mohou ovlivnit obchod s výrobky a službami, jakož i konkurenční vztahy v rámci vnitřního trhu. Skutečnost, že takový právní titul, jako je jednotný patent, může mít vliv na vnitřní trh, však nestačí k tomu, aby z něj byl učiněn titul spadající do pravidel hospodářské soutěže ve smyslu primárního práva, a konkrétněji ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. b) SFEU.

61. Konečně podle Italské republiky vytvoření jednotného patentu představuje nikoli harmonizaci či sbližování vnitrostátních právních předpisů, jak by mohlo vyplývat z kapitoly, do níž spadá článek 118 SFEU, ale vytvoření nového evropského právního práva k duševnímu vlastnictví a odpovídajícího titulu, který přistupuje ke stávajícím vnitrostátním titulům. Jelikož je tak Unie skutečně jediným subjektem, který může přijmout opatření týkající se vytvoření jednotného patentu vyvolávajícího účinky na celém území členských států, takové vytvoření spadá nevyhnutelně do výlučné pravomoci Unie.

62. Podle mého názoru tato skutečnost pro účely určení pravomoci Unie relevantní není. Článek 5 odst. 3 SEU stanoví, že podle zásady subsidiarity jedná Unie v oblastech, které nespádají do její výlučné pravomoci – tedy v oblastech spadajících do sdílené pravomoci – pouze tehdy a do té míry, pokud cílů zamýšlené činnosti nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich může být lépe dosaženo na úrovni Unie. O výlučnou pravomoc tedy nejde proto, že stanovených cílů nemůže být dosaženo členskými státy.

63. Je zajisté možné namítnout rozsudek ze dne 2. května 2006, Parlament v. Rada¹⁸, v němž Soudní dvůr uznal, že vytvoření nové právní formy na úrovni Unie nepředstavuje sbližení vnitrostátních právních předpisů, ale s těmito právními předpisy se překrývá, čímž je vyloučeno použití článku 114 SFEU jako právního základu¹⁹.

64. Jeví se mi však, že je třeba připomenout kontext tohoto rozsudku. Ve věci, v níž byl uvedený rozsudek vydán, se jednalo o určení vhodného právního základu, na němž by mohlo být přijato vytvoření nové formy evropské družstevní společnosti, jelikož žádné ustanovení Smlouvy k tomuto účelu neposkytovalo specifický právní základ. Soudní dvůr připomněl, že v posudku 1/94 ze dne 15. listopadu 1994²⁰ připustil možnost použít článek 352 SFEU při vytváření nových práv k duševnímu vlastnictví, jelikož článek 114 SFEU není vhodným ustanovením, neboť se týká sbližování právních předpisů, a tedy nepředpokládá vytvoření nového práva k duševnímu vlastnictví, nýbrž harmonizaci²¹. Soudní dvůr z toho vyvodil, že článek 114 SFEU nemůže představovat vhodný právní základ k přijetí nařízení vytvářejícího novou právní formu evropské družstevní společnosti, které bylo právem přijato

17 — Viz rozsudky ze dne 26. dubna 2007, Alcon v. OHIM (C-412/05 P, Sb. rozh. s. I-3569, bod 54) a ze dne 14. září 2010, Lego Juris v. OHIM (C-48/09 P, Sb. rozh. s. I-8403, bod 38).

18 — C-436/03, Sb. rozh. s. I-3733.

19 — Body 36 až 44.

20 — Recueil, s. I-5267.

21 — Bod 59.

na základě článku 352 SFEU, jelikož toto nařízení, které jednotlivé stávající vnitrostátní právní předpisy ponechává nezměněné, nelze považovat za nařízení, jehož předmětem by bylo sblížovat právní předpisy členských států použitelné na družstevní společnosti, ale jeho předmětem je vytvořit novou formu družstevní společnosti, která se překrývá s vnitrostátními formami.

65. Podle mého názoru z výše uvedeného rozsudku Parlament v. Rada nelze vyvodit, že vytvoření práv k duševnímu vlastnictví nespadá do sdílené pravomoci Unie a členských států. Ve věci, v níž byl vydán tento rozsudek, se totiž jednalo o určení, zda jsou článek 114 SFEU, nebo článek 352 SFEU, vhodným právním základem k vytvoření evropské družstevní společnosti v případě neexistence specifického základu.

66. V projednávaných věcech tomu tak však není. Od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost poskytuje článek 118 SFEU vhodný právní základ k vytvoření práv k duševnímu vlastnictví a toto ustanovení se týká výslovně vytvoření a fungování vnitřního trhu, což je oblast, která spadá do sdílené pravomoci Unie a členských států.

67. S ohledem na všechny předcházející úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr žalobní důvod vycházející z nedostatku pravomoci k zavedení posílené spolupráce za účelem vytvoření jednotného patentu zamítl jako neopodstatněný.

C – K žalobnímu důvodu vycházejícímu ze zneužití pravomoci

1. Argumenty účastníků řízení

68. Španělské království a Italská republika mají za to, že o posílené spolupráci povolené napadeným rozhodnutím bylo rozhodnuto za účelem jejich vyloučení z jednání týkajících se jednotného patentu a pravidel pro používání jazyků ve vztahu k tomuto patentu a ukončení těchto jednání. Mají za to, že Rada namísto toho, aby dospěla k integraci, a sice cíli, k němuž má mechanismus posílené spolupráce směřovat, zvolila řešení spočívající ve vyloučení.

69. Italská republika dále tvrdí, že napadené rozhodnutí bylo přijato za účelem obejití pravidla jednomyslnosti uvedeného v čl. 118 druhém pododstavci SFEU, týkajícího se pravidel pro používání jazyků ve vztahu k evropským právům duševního vlastnictví. Účinkem posílené spolupráce povolené v tomto rozhodnutí je tedy buď vyloučit možnost vytvořit jednotný evropský patent, jelikož má tento patent účinky pouze na území zúčastněných členských států, nebo Španělské království a Italskou republiku donutit k tomu, aby si zvolily pravidla pro používání jazyků, která nechtějí. Navíc Italská republika tvrdí, že v důsledku uplatněného překročení pravomoci nebyl dodržen duch čl. 118 druhého pododstavce SFEU, což představuje porušení čl. 326 prvního pododstavce SFEU, který stanoví, že každá posílená spolupráce musí být v souladu se Smlouvami a právem Unie.

70. Kromě toho Španělské království vysvětluje, že v jeho případě neexistuje nedostatečná připravenost k převzetí závazků a pravomocí, které přináší režim jednotného patentu, ani nedostatek politické vůle k jejich převzetí. Nepřekonatelnou překážkou pro něj byla pouze pravidla pro používání jazyků, jelikož nebylo připraveno přijmout pravidla navržená Komisí. Účinkem napadeného rozhodnutí tedy bylo pouze vyloučit Španělské království z jednání v dané věci a této překážce se vyhnout.

71. Konečně má Španělské království za to, že posílená spolupráce povolená na základě napadeného rozhodnutí je ve skutečnosti zvláštní dohodou ve smyslu článku 142 EPC. Na základě tohoto ustanovení „[s]kupina smluvních států, která ve zvláštní dohodě stanovila, že evropský patent udělený pro tyto státy má na celém jejich území jednotnou povahu, může stanovit, že evropský patent lze

udělit pouze společně pro všechny tyto státy.“ Podle Španělského království je do unijního práva zaveden mechanismus stanovený mezinárodním právem, v daném případě EPC, a je prezentován jako posílená spolupráce. Tato posílená spolupráce tedy byla údajně použita k jiným cílům, než jsou cíle stanovené ve Smlouvách.

72. Rada má nejprve za to, že skutečnost, že se Španělské království neúčastní posílené spolupráce, není ničím jiným než důsledkem jeho vlastního rozhodnutí a že z její strany neexistovala žádná vůle Španělské království a Italskou republiku z této spolupráce vyloučit. Rada upřesňuje, že uvedená spolupráce zůstává těmto dvěma členským státům kdykoli otevřena, a to v souladu s bodem 16 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

73. Rada dále poznamenává, že posílená spolupráce je zavedena právě v případě, kdy není možné dosáhnout dohody se všemi členskými státy. Jejím cílem tedy není vyloučit některé členské státy. Dále zdůrazňuje, že zavedení posílené spolupráce nikterak nepodléhá dohodě všech členských států, až na výjimky výslovně stanovené ve Smlouvách, především týká-li se posílená spolupráce oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky v souladu s čl. 329 odst. 2 SFEU.

74. Pokud jde o argument, podle něhož je účelem napadeného rozhodnutí obejít pravidlo jednomyslnosti stanovené v čl. 118 druhém pododstavci SFEU, má Rada za to, že skutečnost, že je vyžadována pouze jednomyslnost členských států zúčastněných na posílené spolupráci, je nezbytným důsledkem stanoveným ve Smlouvách při zavádění takové spolupráce, a zejména v článku 330 SFEU, který stanoví, že k jednomyslnosti je třeba pouze hlasů zástupců zúčastněných členských států.

75. Pokud jde o argument, podle něhož bylo účinkem napadeného rozhodnutí obejít ustanovení článku 142 EPC, Rada v první řadě poznamenává, že toto rozhodnutí toto ustanovení nezmiňuje. Platnost uvedeného rozhodnutí tedy nemůže být tímto argumentem zpochybněna. V každém případě má Rada za to, že žádný ani nepřímý důkaz neumožňuje konstatovat, že napadené rozhodnutí bylo přijato s výlučným nebo přinejmenším rozhodujícím cílem dosáhnout jiných cílů, než jsou uváděné cíle, ve smyslu judikatury Soudního dvora týkající se zneužití pravomoci.

76. Členské státy, jakož i Komise a Parlament vystupující na podporu Rady se s těmito argumenty rovněž ztotožňují. Nizozemské království a Švédské království konkrétně připomínají zdlouhavost a neúspěch jednání za účelem dosažení konečné dohody týkající se jednotného patentu. Jelikož se ukázalo, že k takové dohodě dospět nelze, bylo navrženo použití posílené spolupráce. Neexistovala tedy vůle Španělské království a Italskou republiku vyloučit, nýbrž pokročit v integraci v této oblasti.

77. Francouzská republika rovněž poznamenává, že možnost zavést posílenou spolupráci v oblasti, v níž Rada rozhoduje jednomyslně, vyplývá jasně z čl. 333 odst. 1 SFEU, který uvádí, že „[s]tanoví-li některé ustanovení Smluv, které může být použito v rámci posílené spolupráce, že Rada rozhoduje jednomyslně, může Rada jednomyslně v souladu s postupem podle článku 330 přijmout rozhodnutí o tom, že bude rozhodovat kvalifikovanou většinou“.

78. Navíc Česká republika trvá na skutečnosti, že posílená spolupráce umožňuje členským státům vyjadřujícím na tom zájem spolupracovat v konkrétní oblasti, a to i přes blokační menšinu. Podle tohoto členského státu je vyváženým řešením problému spočívajícího v nemožnosti dosáhnout dohody v konkrétní oblasti. V tomto ohledu Nizozemské království vysvětluje, že účelem mechanismu posílené spolupráce je nikoli dospět *in fine* ke spolupráci mezi všemi členskými státy, ale mezi členskými státy, které si to přejí, zavést užší integraci a spolupráci.

79. Konečně se Komise v rámci odpovědi na argument Italské republiky, podle něhož posílenou spolupráci nelze zavést v případě, že členské státy, které se rozhodnou jí neúčastnit, v zásadě mají zájem a chtějí se účastnit legislativního procesu v dotčené oblasti, domnívá, že jestliže by prostá prohlášení o vůli účastnit se projektu integrace byla shledána dostatečnými k zablokování použití posílené spolupráce, znamenalo by to v podstatě, že by všem členským státům bylo přiznáno právo veta.

2. Mé posouzení

80. Podle ustálené judikatury je akt postižen zneužitím pravomoci pouze tehdy, pokud se na základě objektivních, relevantních a shodujících se alespoň nepřímých důkazů ukáže, že byl přijat za výlučným nebo přinejmenším rozhodujícím účelem dosáhnout jiných cílů, než jsou uváděné cíle, nebo vyhnout se postupu zvláště upravenému Smlouvou o FEU pro vyrovnání se s okolnostmi daného případu²².

81. Podobně jako Rada a členské státy, Komise a Parlament vystupující na její podporu se nedomnívám, že by napadené rozhodnutí představovalo zneužití pravomoci.

82. V souladu s čl. 20 odst. 1 druhým pododstavcem SEU je posílená spolupráce zaměřena na to, aby podporovala cíle Unie, chránila její zájmy a posilovala její proces integrace. Zavedení mechanismu posílené spolupráce bylo odůvodněno rostoucí různorodostí členských států a jejich specifickými zájmy či potřebami²³. Cílem tohoto mechanismu je umožnit skupině členských států a podnítit ji k tomu, aby spolupracovala v rámci Unie, a nikoli mimo tento rámec²⁴, zjistí-li se, že cílů, kterých se tato spolupráce týká, nemůže dosáhnout Unie jako celek. Jinak řečeno je posílená spolupráce prostředkem pro skupinu členských států, které chtějí pokročit v určité oblasti, čelit blokaci, přičemž zůstanou v institucionálním rámci Unie, a to při dodržení podmínek stanovených Smlouvami.

83. Samotná okolnost, že v důsledku zavedení posílené spolupráce v oblasti vytvoření jednotného patentu byly některé členské státy „vyloučeny“, neboť si nepřály se této spolupráce účastnit, tedy nemůže prokázat, že Rada zneužila pravomoc, když uvedenou spolupráci povolila. Jde tu právě o charakteristickou vlastnost mechanismu posílené spolupráce, neboť toto „vyloučení“ není nezvratné, neboť na základě čl. 328 odst. 1 prvního pododstavce SFEU je posílená spolupráce otevřena všem členským státům kdykoli a musí být dbáno na to, aby byla podporována účast co největšího počtu členských států²⁵.

84. Mimoto se ani nedomnívám, že by Rada zavedením posílené spolupráce sledovala obejít pravidlo jednomyslnosti stanovené v čl. 118 druhém pododstavci SFEU.

85. Na jedné straně připomínám, že mechanismus posílené spolupráce byl zaveden za tím účelem, aby bylo skupině členských států umožněno čelit blokaci v určité oblasti. Rozumí se přitom samo sebou, že se tato blokáce může objevit zvláště v oblastech, které v rámci Rady vyžadují jednomyslnost. Rada tedy tím, že nejprve konstatovala nedosažení jednomyslnosti, pokud jde o pravidla pro používání jazyků ve vztahu k jednotnému patentu, a následně rozhodla, že této blokaci bude čelit zavedením posílené spolupráce, pouze využila nástroj, kterým disponuje, a to v souladu s ustanoveními Smluv.

22 — Viz zejména rozsudky ze dne 7. září 2006, Španělsko v. Rada (C-310/04, Sb. rozh. s. I-7285, bod 69 a citovaná judikatura), jakož i ze dne 15. května 2008, Španělsko v. Rada (C-442/04, Sb. rozh. s. I-3517, bod 49 a citovaná judikatura).

23 — Viz s. 10 průvodní zprávy Prezidia ze dne 14. května 2003 o posílené spolupráci (CONV 723/03), která je k dispozici na následující internetové adrese: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs_all/committees/conv/20030520/723000fr.pdf.

24 — Tamtéž.

25 — Článek 328 odst. 1 druhý pododstavec SFEU.

86. Dále pak je třeba uvést, že Smlouva o FEU výslovně stanoví, že pravidla týkající se hlasování se převádějí a vztahují se na všechny členské státy zúčastněné na posílené spolupráci. Článek 330 první a druhý pododstavec SFEU tak uvádí, že jednání Rady se mohou účastnit všichni její členové, avšak na hlasování se podílejí pouze členové Rady zastupující členské státy zúčastněné na posílené spolupráci a že k jednomyslnosti je třeba pouze hlasů zástupců zúčastněných členských států. Rozhodovací proces a pravidla pro hlasování tedy budou záviset na oblasti dotčené posílenou spoluprací. V projednávané věci budou muset být pravidla pro používání jazyků ve vztahu k jednotnému patentu v souladu s čl. 118 druhým pododstavcem SFEU určena na základě jednomyslného hlasování zúčastněných členských států²⁶.

87. Španělské království má konečně za to, že je napadené rozhodnutí postiženo zneužitím pravomoci z důvodu, že cílem použití posílené spolupráce je ve skutečnosti přijmout ve formě aktu Unie nástroj, který spadá pod mezinárodní právo, přičemž účinkem napadeného rozhodnutí je podle tohoto členského státu obejít ustanovení článku 142 EPC. V tomto ohledu uvádí článek 1 návrhu nařízení Komise ze dne 13. dubna 2011, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany, který stanoví, že toto nařízení představuje zvláštní dohodu ve smyslu článku 142 EPC.

88. Jak uvedla Francouzská republika, tento argument směřuje ve skutečnosti ke zpochybnění legality budoucího nařízení zavádějícího posílenou spolupráci, a nikoli legality napadeného rozhodnutí.

89. V každém případě nechápu, jak uvedený argument prokazuje, že Rada sledovala jiné cíle, než jsou cíle uvedené v napadeném rozhodnutí.

90. S ohledem na předcházející úvahy se domnívám, že neexistují objektivní, relevantní a shodující se alespoň nepřímé důkazy, které by prokazovaly, že napadené rozhodnutí bylo přijato za jinými účely, než jsou uváděné účely, nebo s cílem vyhnout se postupu zvláště upravenému Smlouvami.

91. V důsledku toho se domnívám, že žalobní důvod vycházející ze zneužití pravomoci musí být zamítnut jako neopodstatněný.

D – K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení soudního systému Unie

1. Argumenty účastníků řízení

92. Španělské království má za to, že napadené rozhodnutí mělo stanovit vytvoření soudního systému, kterému má jednotný patent podléhat. V tomto ohledu poznamenává, že Soudní dvůr ve svém posudku 1/09 ze dne 8. března 2011²⁷ připomněl, že soudní systém Unie je tvořen uceleným systémem procesních prostředků a řízení určeným k zajištění přezkumu legality aktů orgánů²⁸. Španělské království má tedy za to, že zavedení nových nástrojů v rámci unijního práva bez stanovení procesních prostředků a řízení zajišťujících přezkum legality těchto nástrojů je v rozporu se soudním systémem Unie, jak jej pojali autoři Smluv a jak vyplývá z judikatury.

26 — Argument, jež Italská republika namítá vůči Radě, je ostatně dosti překvapující, jelikož se nezdá, že by jednomyslnost představovala problém při povolení posílené spolupráce v rámci rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky, které se účastní zejména tento členský stát a Španělské království, třebaže jednou z oblastí, které se tato spolupráce týká, je oblast uvedená v čl. 81 odst. 3 SFEU, která vyžaduje rovněž jednomyslnost v rámci Rady [viz bod 8 odůvodnění rozhodnutí Rady 2010/405/EU ze dne 12. července 2010, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky (Úř. věst. L 189, s. 12)].

27 — Sb. rozh. s. I-1137.

28 — Bod 70.

93. Rada v první řadě uznává, že procesní prostředky a řízení zajišťující přezkum legality práv k duševnímu vlastnictví musejí skutečně existovat, a to v souladu zejména s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie a s judikaturou Soudního dvora.

94. Dále však poznamenává, že není nezbytné vytvářet vlastní soudní systém nebo specifická ustanovení k soudnímu přezkumu jakéhokoli aktu sekundárního práva a že je předčasné, aby byla v napadeném rozhodnutí uložena povinnost stanovit specifický soudní rámec, v rámci něhož by bylo možné zpochybnit legalitu některých aktů, které ještě nebyly přijaty.

95. V každém případě Rada uvádí, že neexistence takových ustanovení neznamená nedostatek soudního přezkumu, jelikož bude příslušet vnitrostátním orgánům, aby tento přezkum zajistily u všech sporů, pro jejichž rozhodování nebyla svěřena pravomoc Soudnímu dvoru.

96. Členské státy, jakož i Komise a Rada, které vystupují na podporu Rady, souhlasí s jejími argumenty. Komise konkrétně dodává, že otázka řešení sporů v oblasti jednotného patentu bude upravena v okamžiku přijetí aktů zavádějících posílenou spolupráci stanovenou v napadeném rozhodnutí a Švédské království má za to, že neexistence ustanovení týkajících se soudního přezkumu nepodmiňuje platnost napadeného rozhodnutí.

2. Mé posouzení

97. Španělské království podalo svou žalobu na základě článku 263 SFEU proti rozhodnutí přijatému Radou, kterým byla povolena posílená spolupráce na základě článku 329 SFEU.

98. Soudní dvůr tedy musí určit, zda byly splněny podmínky, které určují platnost posílené spolupráce. Jeho přezkum se tedy musí v tomto případě omezit na otázku, zda toto rozhodnutí Rady splňuje podmínky vyžadované k zavedení posílené spolupráce v souladu s článkem 20 SEU, jakož i článkem 326 SFEU a následujícími.

99. V tomto ohledu otázka vytvoření soudního systému vlastního pro jednotné patenty není součástí podmínek, které příslušné články Smluv vyžadují k zavedení posílené spolupráce. Povolení vydané Radou k zavedení posílené spolupráce je pouze předpokladem pro přijetí jiných legislativních aktů, které pak budou muset tuto posílenou spolupráci konkrétně provést. Komise se ostatně ve svém návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany ze dne 13. dubna 2011²⁹, zabývala otázkou soudní ochrany tohoto patentu³⁰.

100. S ohledem na předcházející mám tedy za to, že žalobní důvod vycházející z porušení soudního systému Unie musí být odmítnut jako nepřijatelný.

29 — COM(2011) 215 final.

30 — Viz článek 10 tohoto návrhu (s. 8).

E – K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení podmínky posledního prostředku

1. Argumenty účastníků řízení

101. Španělské království a Italská republika mají za to, že Rada tím, že přijetím napadeného rozhodnutí povolila posílenou spolupráci, porušila podmínku posledního prostředku požadovanou v čl. 20 odst. 2 SEU. Připomínám, že na základě tohoto ustanovení rozhodnutí o povolení posílené spolupráce přijme Rada až jako poslední prostředek, pokud shledá, že cílů této spolupráce nelze dosáhnout v přiměřené lhůtě Unii jako celkem.

102. Španělské království má konkrétně za to, že i když je sice pravda, že pojem „poslední prostředek“ definován není, musí být předmětem striktního výkladu. V tomto ohledu tento pojem v projednávané věci údajně předpokládá, že legislativní návrh, který je předmětem diskuzí, bude přiměřený, nikoli zneužívající či diskriminační, jelikož v opačném případě by neshoda mezi členskými státy byla nevyhnutelná.

103. Italská republika v tomto ohledu připouští, že Soudní dvůr může konstatování dodržení podmínky posledního prostředku přezkoumat pouze omezeně, jelikož je předmětem diskrečního posouzení vyhrazeného Radě, přičemž je tak role unijního soudu omezena na konstatování zjevně nesprávného posouzení. V tomto případě se však o takové zjevně nesprávné posouzení jedná, a to s ohledem na skutečnost, že legislativní balíček týkající se evropského patentu již byl do značné míry neúplný, a s ohledem rovněž na krátkou dobu pro jednání věnovanou pravidlům pro používání jazyků.

104. V tomto ohledu Španělské království a Italská republika tvrdí, že všechny možnosti jednání mezi 27 členskými státy vyčerpány nebyly a že mohla být navržena jiná řešení týkající se pravidel pro používání jazyků. Podle názoru Španělského království a Italské republiky doba, která uplynula mezi výše uvedeným návrhem nařízení Rady o pravidlech pro používání jazyků, který Komise předložila dne 30. června 2010, a návrhem na posílenou spolupráci, který předložila rovněž Komise dne 14. prosince 2010³¹, není dostačující k tomu, aby se mělo za to, že tato spolupráce představuje poslední prostředek a že stanovených cílů nelze dosáhnout v přiměřené lhůtě. Španělské království a Italská republika mají za to, že tato doba šesti měsíců nemohla zaručit klidnou a otevřenou diskuzi týkající se jednotlivých možností ohledně pravidel pro používání jazyků. Pro srovnání s posílenou spoluprací zavedenou v rámci rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky Španělské království a Italská republika uvádějí, že před předložením legislativního návrhu Komise uplynula doba čtyř let a že první diskuze týkající se možnosti zavést posílenou spolupráci proběhla dva roky po tomto návrhu.

105. Podle Rady se přezkum Soudního dvora musí v projednávaném případě omezit na přezkoumání, zda napadené rozhodnutí není stiženo zjevně nesprávným posouzením. Rada má totiž nejlepší předpoklady k tomu, aby posoudila, zda lze dosažení dohody o patentu Unie v přiměřené lhůtě očekávat, či nikoli. V tomto ohledu Rada poznamenává, že ustanovení Smlouvy neukládají, aby mezi datem předložení návrhu a datem povolení posílené spolupráce uplynula určitá doba. Významnými skutečnostmi, které je třeba zohlednit za účelem určení, zda je či není pravděpodobné, že stanovené cíle budou splněny v přiměřené lhůtě, jsou intenzita a obsah jednání, nikoli délka jejich trvání.

106. Rada poznamenává, že mezi předložením výše uvedeného návrhu nařízení o patentu Unie a přijetím napadeného rozhodnutí v každém případě uplynulo více než deset let.

31 — Návrh rozhodnutí Rady, kterým se povoluje posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany [COM(2010) 790 final].

107. Členské státy, jakož i Komise a Parlament, které vystupují na podporu Rady, se shodují na tom, že jednání týkající se pravidel pro používání jazyků se dostala do slepé uličky. Komise konkrétně dodává, že pokud jeden z účastníků řízení tvrdí, že se příslušný orgán dopustil zjevně nesprávného posouzení, musí unijní soud podle ustálené judikatury posoudit, zda tento orgán přezkoumal s péčí a nestranností všechny skutečnosti projednávaného případu, na nichž jsou založeny závěry, které z nich vyvozuje³². Komise poznamenává, že Španělské království a Italská republika neuvádějí, které skutkové či věcné okolnosti Rada údajně nezohlednila či přezkoumala bez vyžadované přesnosti a nestrannosti.

2. Mé posouzení

108. Jak jsem uvedl, posílená spolupráce je nástrojem daným k dispozici skupině členských států, které chtějí pokročit v určité oblasti, jestliže určitou činnost nelze uskutečnit za účasti Unie jako celku. V žádném případě tento nástroj nesmí být použit k tomu, aby zabránil dosažení kompromisu, o který je třeba usilovat v první řadě. Podle mého názoru musí být z tohoto důvodu posílená spolupráce *posledním prostředkem*, zjistí-li se, že cílů této spolupráce nelze dosáhnout v *přiměřené lhůtě* Unií jako celkem.

109. Podmínka posledního prostředku ani pojem „přiměřená lhůta“ v textu Smluv definovány nejsou.

110. Pokud jde o pojem „poslední prostředek“, v návaznosti na přijetí Amsterodamské smlouvy je třeba poznamenat, že čl. 43 odst. 1 písm. c) EU ve svém znění časově předcházejícím Lisabonské smlouvě, že posílená spolupráce může být zavedena pouze v případech, „kdy cílů Smluv nelze dosáhnout za použití relevantních postupů v nich stanovených“. Toto znění nasvědčovalo tomu, že Rada musí jít až do konce legislativního procesu a že o posílené spolupráci bylo možné uvažovat pouze v případě, že navržené opatření bylo zamítnuto³³.

111. Zdá se, že v rámci Niceské smlouvy a zvláště Lisabonské smlouvy chtěli autoři Smluv tuto podmínku zmírnit, neboť se již neodkazuje na „relevantní postupy [stanovené Smlouvami]“. Z jednání týkajících se Niceské smlouvy ostatně vyplývá, že podmínka posledního prostředku byla považována za hlavní překážku k zavedení posílené spolupráce³⁴. Jeví se tedy, že touto podmínkou není nezbytně konstatování zamítnutí návrhu zákona na základě hlasování, ale konstatování existence skutečné blokády, ke které může dojít na všech úrovních legislativního procesu a která osvědčuje nemožnost dosáhnout kompromisu³⁵. Posílená spolupráce je tedy nástrojem používaným jako poslední prostředek, jestliže se ukáže, že prostřednictvím běžného legislativního postupu nelze nalézt žádný kompromis. V tomto ohledu Parlament k definici posílené spolupráce použil výraz „poslední východisko z kritické politické situace“³⁶.

112. Rada se musí za účelem zachování a podpory kompromisních řešení samozřejmě ujistit, že je zjevné, že tento kompromis nebude moci být nalezen v přiměřené lhůtě.

32 — Viz zejména rozsudek ze dne 18. července 2007, *Industrias Químicas del Vallés v. Komise* (C-326/05 P, Sb. rozh. s. I-6557, bod 77 a citovaná judikatura).

33 — Viz v tomto ohledu, Bribosia, H., „Les coopérations renforcées: quel modèle d'intégration différenciée pour l'Union européenne? – Analyse comparative du mécanisme général de la coopération renforcée, du projet de coopération structure permanente en matière de défense, a de la pratique d'autres coopérations renforcées ‚prédéterminées‘ en matière sociale, au sein de l'Espace de liberté, sécurité a justice, a dans l'Union économique a monétaire“, dizertační práce ze dne 26. června 2007, Institut universitaire européen, Florencie, s. 97.

34 — Viz konference zástupců vlád členských států týkající se dokumentu Německa a Itálie obsahujícího syntézu ze dne 4. října 2000 (CONFER 4783/00), s. 4.

35 — Viz v tomto smyslu s. 18 průvodní zprávy uvedené v poznámce pod čarou 23.

36 — Viz bod 10 rezoluce o uplatňování Amsterodamské smlouvy: dopady posílené spolupráce (Úř. věst. 1998, C 292, s. 143).

113. Ani Smlouva o EU nedefinuje pojem „přiměřená lhůta“. Uvádím však, že čl. 20 odst. 2 SEU stanoví, že přísluší Radě, aby shledala, že cílů této spolupráce nelze efektivně dosáhnout v přiměřené lhůtě Unii jako celkem. To lze podle mého názoru vysvětlit skutečností, že Rada má nejlepší předpoklady posoudit, zda je možné v jejím rámci v dohledné době dosáhnout dohody. Rada je jediným orgánem, který zná veškeré aspekty legislativního procesu, obsah probíhající diskuze a situace bez východiska, se kterými se může setkat.

114. S ohledem na tyto skutečnosti, jakož i na skutečnosti připomenuté v bodech 27 až 29 tohoto stanoviska se domnívám, že Rada má širokou posuzovací pravomoc k určení, zda je posílená spolupráce skutečně přijatá jako poslední prostředek, a k tomu, aby shledala, že cílů této spolupráce nelze dosáhnout v přiměřené lhůtě Unii jako celkem.

115. Tato vůle autorů Smluv ponechat Radě širokou pravomoc, pokud jde o posouzení posledního prostředku a přiměřené lhůty, je ostatně podle mého názoru potvrzena skutečností, že tito autoři naopak zavedli lhůty v rámci specifických postupů posílené spolupráce k zavedení Úřadu evropského veřejného žalobce a v oblasti policejní spolupráce. Pokud jde o prvně uvedený úřad, čl. 86 odst. 1 druhý a poslední pododstavec SFEU totiž stanoví, že není-li dosaženo jednomyslnosti, pokud jde o vytvoření Úřadu evropského veřejného žalobce, může skupina alespoň devíti členských států požádat, aby byl návrh nařízení předložen Evropské radě. Není-li dohody dosaženo ve lhůtě čtyř měsíců a pokud si alespoň devět členských států přeje navázat posílenou spolupráci na základě dotčeného návrhu nařízení, oznámí to Parlamentu, Radě a Komisi. V takovém případě se povolení k zavedení posílené spolupráce považuje za udělené. Tentýž postup se použije i na policejní spolupráci³⁷.

116. Rada má tudíž širokou pravomoc k posouzení, zda cílů posílené spolupráce nelze dosáhnout v přiměřené lhůtě Unii jako celkem ve smyslu čl. 20 odst. 2 SEU, a proto se přezkum Soudního dvora musí omezit na přezkoumání, zda výkon takové pravomoci není stížen zjevným pochybením či zneužitím pravomoci anebo zda Rada zjevně nepřekročila meze své posuzovací pravomoci³⁸.

117. Unijní soud musí konkrétně přezkoumat, zda Rada přezkoumala s péčí a nestranností všechny relevantní skutečnosti projednávaného případu, na nichž jsou založeny závěry, které z nich vyvozuje³⁹.

118. Předznamenávám, že s ohledem na relevantní skutečnosti uvedené Španělským královstvím a Italskou republikou, Radou, jakož i účastníky řízení vystupujícími na podporu Rady a s ohledem na jednotlivé akty, které vedly *in fine* k napadenému rozhodnutí, se Rada podle mého názoru zjevně nesprávného posouzení nedopustila.

119. Ve svém výše uvedeném návrhu rozhodnutí Rady ze dne 14. prosince 2010 totiž Komise uvedla jednotlivé po sobě jdoucí etapy legislativního procesu zahájeného za tímto účelem, přičemž tyto etapy jsou stručně popsány v bodech 3 a 4 odůvodnění napadeného rozhodnutí a odůvodňují využití posílené spolupráce.

37 — Viz čl. 87 odst. 3 druhý a třetí pododstavec SFEU.

38 — Viz zejména výše uvedený rozsudek *Enviro Tech (Europe)* (bod 47 a citovaná judikatura).

39 — Viz výše uvedený rozsudek *Industrias Químicas del Vallés v. Komise* (bod 77 a citovaná judikatura).

120. První návrh nařízení Rady o patentu Společenství tak Komise předložila dne 1. srpna 2000⁴⁰. Cílem tohoto návrhu bylo zejména navrhnout jednoduché a málo nákladné způsoby překladů, přičemž se umožní vydání patentu v některém z úředních jazyků EPC a předložení požadavků do dvou jiných jazyků. Z tiskové zprávy ze dne 26. listopadu 2001 však vyplývá, že „Rada vedla dlouhá jednání týkající se různých aspektů návrhu patentu Společenství, zejména pravidel pro používání jazyků a role národních patentových úřadů v porovnání s [EPC, avšak i přes] veškeré vyvinuté úsilí na tomto zasedání Rady nebylo možné dospět k dohodě“⁴¹.

121. Z tiskové zprávy ze dne 20. prosince 2001 kromě toho vyplývá, že Rada pokračovala v diskuzi týkající se vytvoření patentu Společenství, přičemž zcela zvláštní pozornost věnovala zejména pravidlům pro používání jazyků, aniž však dospěla k jednomyslné dohodě⁴². Diskuze pokračovala až do 11. března 2004⁴³, kdy Rada dospěla k závěru, že z důvodu otázky pravidel pro používání jazyků není možné dospět k politické dohodě⁴⁴.

122. Diskuze byla poté obnovena v roce 2008 v rámci slovinského předsednictví. Toto předsednictví konkrétně dne 23. května 2008 předložilo pozměněný návrh nařízení Rady o patentu Společenství⁴⁵. Komise ve svém výše uvedeném návrhu rozhodnutí Rady ze dne 14. prosince 2010 vysvětluje, že tento pozměněný návrh nařízení byl uvnitř Rady předmětem dlouhých diskuzí v rámci následujících předsednictví v roce 2008 a 2009⁴⁶.

123. Nakonec Komise v návaznosti na vstup Lisabonské smlouvy v platnost a na základě nového právního základu pro vytvoření práva k duševnímu vlastnictví, a sice článku 118 SFEU, dne 30. června 2010 přijala výše uvedený návrh nařízení Rady o překladovém režimu pro patent Evropské unie. Tento návrh byl předmětem řady diskuzí⁴⁷ a nakonec na zasedání Rady dne 10. listopadu 2010 bylo vzato na vědomí, že neexistuje jednomyslný postoj ohledně uvedeného návrhu⁴⁸. Dne 10. prosince 2010 Rada potvrdila, že existují nepřekonatelné překážky, které v současné a dohledné době znemožňují dosáhnout jednomyslné shody⁴⁹.

124. Podle mého názoru na základě okolností projednávané věci Rada správně dospěla k závěru, že po letech stále neúspěšných diskuzí nemohla dosáhnout jednomyslnosti, a tedy dospět k činnosti za účasti všech členských států.

125. Nejeví se tedy, že se Rada dopustila zjevného pochybení při globálním posouzení situace. Žádný nástroj běžného legislativního postupu očividně neumožňoval odstranit blokaci v té době a ani v budoucnu. Jevílo se tedy, že posílená spolupráce je posledním prostředkem k uskutečnění sledovaných cílů.

40 — COM(2000) 412 final.

41 — Viz s. 19 tiskové zprávy 14400/01 (Tisk 440) o 2389. zasedání Rady pro vnitřní trh, spotřebitele a cestovní ruch, která je k dispozici na následující internetové adrese: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/01/st14/st14400.fr01.pdf>.

42 — Viz s. 4 tiskové zprávy 15489/01 (Tisk 489) o 2403. zasedání Rady pro vnitřní trh, spotřebitele a cestovní ruch, která je k dispozici na následující internetové adrese: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/01/st15/st15489.fr01.pdf>.

43 — Viz s. 15 tiskové zprávy 6874/03 (Tisk 59) o 2490. zasedání Rady pro konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl a výzkum) ze dne 3. března 2003, která je k dispozici na následující internetové adrese: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/03/st06/st06874.fr03.pdf>, a str. 11 tiskové zprávy 15141/03 (Tisk 337) o 2547. zasedání Rady pro konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl a výzkum) ze dne 26. a 27. listopadu 2003, která je k dispozici na následující internetové adrese: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/03/st15/st15141.fr03.pdf>.

44 — Viz s. 15 tiskové zprávy 6648/04 (Tisk 62) o 2570. zasedání Rady pro konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl a výzkum) ze dne 11. března 2004, která je k dispozici na následující internetové adrese: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/04/st06/st06648.fr04.pdf>.

45 — Návrh je k dispozici na internetové stránce Rady pod číslem 9465/08.

46 — Strana 4.

47 — Viz zejména dokumenty Rady pod čísly 13031/10, 14377/10 a 15395/10.

48 — Viz tisková zpráva 16041/10 (Tisk 297) o mimořádném zasedání Rady pro konkurenceschopnost (vnitřní trh, průmysl, výzkum a prostor) ze dne 10. listopadu 2010.

49 — Viz bod 4 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

126. V důsledku toho se s ohledem na předcházející úvahy domnívám, že žalobní důvod vycházející z porušení podmínky posledního prostředku musí být zamítnut jako neopodstatněný.

F – K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení čl. 118 prvního pododstavce SFEU a článku 326 SFEU, jakož i čl. 20 odst. 1 prvního pododstavce SEU

1. Argumenty účastníků řízení

127. Podle Španělského království a Italské republiky napadené rozhodnutí porušuje článek 326 SFEU, na základě něhož posílená spolupráce nesmí narušovat vnitřní trh ani hospodářskou, sociální a územní soudržnost a nesmí vytvářet překážku ani diskriminaci v obchodu mezi členskými státy, ani mezi nimi vyvolávat narušení hospodářské soutěže.

128. Španělské království a Italská republika totiž tvrdí, že posílená spolupráce povolená tímto rozhodnutím usnadňuje absorpci hospodářské a obchodní činnosti týkající se inovativních výrobků ke škodě nezúčastněných členských států. Rovněž mají za to, že tato posílená spolupráce narušuje vnitřní trh, volnou hospodářskou soutěž a volný pohyb zboží v rozsahu, v němž jednotné patenty vyvolávají účinky pouze na části území Unie.

129. Španělské království a Italská republika tvrdí, že napadené rozhodnutí zakládá diskriminaci mezi podniky v rozsahu, v němž obchod s inovativními výrobky bude podle pravidel pro používání jazyků stanovených v bodě 7 odůvodnění tohoto rozhodnutí snazší pro podniky, které pracují v německém, anglickém či francouzském jazyce, zatímco obchod podniků, které tyto jazyky nepoužívají, bude omezený. To představuje rovněž porušení článku 326 SFEU.

130. Italská republika dodává, že v souladu s čl. 118 prvním pododstavcem SFEU je buď evropské právo k duševnímu vlastnictví jednotné, když vyvolává účinky na celém území Unie, nebo je nerealizovatelné. V projednávaném případě přitom posílená spolupráce tuto povinnost nesplňuje, neboť má za následek roztržštění vnitřního trhu.

131. Kromě toho uvedená posílená spolupráce brání soudržnému rozvoji průmyslové politiky a přispívá ke zvýšení rozdílů mezi členskými státy z technologického hlediska, přičemž tak narušuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Cílem systémů patentů je totiž jasně vymezit vlastnická práva k inovaci, podporovat pobídky k investicím ve výzkumu a vývoji a vytvářet základ trhu s technologiemi. Systém, který posílená spolupráce zavádí, tedy zúčastněným členským státům přiznává významné zvýhodnění ke škodě nezúčastněných členských států. Španělské království dodává, že pravidla pro používání jazyků, která chce Rada zavést, rozhodujícím způsobem omezí přenos poznatků, a tedy tvorbu, jakož i hospodářský a technologický rozvoj některých členských států, jelikož podniky členských států, které ovládají úřední jazyky jednotného patentu, budou mít bezprostřednější přístup k poznatkům obsaženým v patentových dokumentech. Dotyčné členské státy tedy budou mít větší sklon k vytváření inovací a budou vykazovat významnější a rychlejší hospodářský růst v porovnání s jinými členskými státy, kterým bude přístup k těmto informacím omezen, či jim bude odepřen.

132. Konečně Španělské království tvrdí, že napadené rozhodnutí povolující posílenou spolupráci nesplňuje cíl posílení procesu integrace Unie, a to v rozporu s čl. 20 odst. 1 druhým pododstavcem SEU. Má za to, že tato posílená spolupráce, brzdí proces integrace, aniž jej posiluje, jelikož má ve skutečnosti pouze vyloučit členské státy, které namítly vážné problémy týkající se navrhovaných pravidel pro používání jazyků ve vztahu k jednotnému patentu. Rada tím, že zavádí určitý jazykový model, vnucuje politickou volbu, jejímž účinkem je rozdělení v rámci Unie a která nemá integrační povahu, již musí mít metoda posílené spolupráce.

133. Rada neshledává, v čem posílená spolupráce, zejména pravidla pro používání jazyků, která zavádí, narušují hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Má za to, že není důvod předpokládat, že bude méně přihlášek patentů pocházejících ze Španělského království a Italské republiky.

134. Rada poznamenává, že v současné době si podniky mohou vybrat mezi přihláškou evropského patentu ve všech členských státech nebo žádostí o ochranu v některých z nich, což vytváří roztržštění trhu. Nová ochrana přiznaná jednotným patentem vytváří dodatečnou možnost poskytnutou podnikům bez ohledu na jejich zeměpisný původ, která omezí toto roztržštění trhu v rozsahu, v němž tyto podniky budou moci využívat ochrany na základě jednotného patentu pro území 25 zúčastněných členských států. Uvedené roztržštění, na které poukazuje Španělské království a Italská republika, ve skutečnosti nevychází z napadeného rozhodnutí, ale ze současné situace.

135. Pokud jde o argument Španělského království, podle něhož napadené rozhodnutí představuje diskriminaci na základě pravidel pro používání jazyků, která zavádí, má Rada za to, že je zjevně předčasné a nepřijatelné, jelikož konečné podmínky těchto pravidel ještě nejsou známy, neboť uvedená pravidla ještě přijata nebyla.

136. Členské státy, jakož i Komise a Parlament, které vystupují na podporu Rady, s jejími argumenty souhlasí. Komise konkrétně trvá na skutečnosti, že napadené rozhodnutí je čistě procesním rozhodnutím, které vymezuje oblast působnosti a cíle posílené spolupráce, která musí ještě dostat konečnou formu. Narušení vnitřního trhu by případně vyplývalo pouze z hmotných ustanovení, která ještě nebyla schválena, zejména ustanovení týkajících se pravidel pro používání jazyků. Soudní dvůr musí přezkoumat pouze to, zda napadené rozhodnutí nezbytně zakládá posílenou spolupráci, která porušuje ustanovení Smluv. Komise v tomto ohledu připomíná rozsudek ze dne 8. června 2010, Vodafone a další⁵⁰, v němž je uvedeno, že Soudní dvůr přiznal unijnímu zákonodárci širokou posuzovací pravomoc v oblastech, ve kterých jeho činnost předpokládá volby jak politické, tak hospodářské či sociální povahy a v nichž má provést komplexní posouzení a hodnocení. Nejedná se tedy o otázku, zda opatření přijaté v takové oblasti bylo jedinou nebo nejlepší možností, neboť legalita tohoto opatření může být dotčena pouze jeho zjevně nepřiměřeným charakterem ve vztahu k cíli, který hodlají příslušné orgány sledovat⁵¹.

2. Mé posouzení

137. Rozhodnutí o povolení zavedení posílené spolupráce vymezuje procesní rámec, v rámci něhož budou následně přijaty další akty, aby tato spolupráce byla konkrétně provedena. Soudní přezkum rozhodnutí o povolení tedy nelze zaměňovat se soudním přezkumem aktů, které budou v rámci posílené spolupráce přijaty následně.

138. Třebaže Rada v napadeném rozhodnutí skutečně uvedla, jaká by mohla být pravidla pro používání jazyků ve vztahu k jednotnému patentu, otázka těchto pravidel pro používání jazyků není rozhodující podmínkou pro platnost rozhodnutí o povolení posílené spolupráce. Touto otázkou je třeba se zabývat později a musí být předmětem samostatného aktu přijatého zúčastněnými členskými státy jednomyslně v souladu s postupem stanoveným v čl. 118 druhém pododstavci SFEU. Soudní dvůr bude moci provést soudní přezkum uvedeného aktu pouze v rámci případné jiné žaloby proti tomuto aktu.

139. Přezkum Soudního dvora je omezen na otázku, zda napadené rozhodnutí splňuje podmínky vyžadované pro zavedení posílené spolupráce v souladu s článkem 20 SEU, jakož i článkem 326 SFEU a následujícími⁵².

50 — C-58/08, Sb. rozh. s. I-4999.

51 — Bod 52 tohoto rozsudku.

52 — Viz bod 98 tohoto stanoviska.

140. Domnívám se tedy, že argumentaci Španělského království a Italské republiky týkající se pravidel pro používání jazyků ve vztahu k jednotnému patentu, jakož i argumentaci týkající se čl. 118 prvního pododstavce SFEU je třeba odmítnout jako nepřipustnou.

141. Nyní je tedy třeba přezkoumat, zda napadené rozhodnutí splňuje podmínky uvedené v článku 326 SFEU. Španělské království a Italská republika mají totiž za to, že napadené rozhodnutí tyto podmínky nesplňuje v rozsahu, v němž takto povolená posílená spolupráce narušuje vnitřní trh, jakož i hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Kromě toho tato spolupráce podle nich vytváří překážku a diskriminaci v obchodu mezi členskými státy, a vyvolává narušení hospodářské soutěže.

142. Z důvodů, které jsem uvedl v bodech 27 až 29 tohoto stanoviska, se přezkum Soudního dvora musí omezit na posouzení, zda se Rada nedopustila zjevně nesprávného posouzení. Konkrétně musí Soudní dvůr ověřit, zda je zavedení posílené spolupráce v oblasti vytvoření jednotného patentu zjevně nevhodné⁵³ v rozsahu, v němž tato spolupráce narušuje vnitřní trh, jakož i hospodářskou, sociální a územní soudržnost, vytváří překážku a diskriminaci v obchodu mezi členskými státy a vyvolává narušení hospodářské soutěže.

143. Žádná skutečnost podle mého názoru neprokazuje, že tomu tak je, ba právě naopak.

144. Napadené rozhodnutí bylo přijato Radou na návrh Komise. V tomto návrhu Komise provedla přezkum, aby zjistila, zda navrhovaná posílená spolupráce splňuje podmínky vyžadované příslušnými ustanoveními Smluv. Za tímto účelem Komise připomněla koexistenci jednotlivých vnitrostátních patentových systémů a evropského systému zavedeného v rámci EPC. Taková různorodost patentových systémů podle Komise způsobuje roztržštění právní ochrany patentů⁵⁴. Komise vycházela zejména z analýzy dopadů, vypracované v roce 2010⁵⁵, v níž zkoumala problémy související s různorodostí patentových systémů a jejich možná řešení. Konstatovala zejména, že v praxi se majitelé patentů v současné době spokojí s tím, že své vynálezy nechají chránit v omezeném počtu členských států, a to z důvodu zejména vysokých nákladů a komplikací souvisejících s překlady, s kritérii validace, s úředními poplatky a s povinností určit schváleného zmocněnce⁵⁶.

145. Rada má na základě zejména uvedeného návrhu⁵⁷ za to, že posílená spolupráce v oblasti jednotného patentu podporuje vědecký a technický pokrok a fungování vnitřního trhu. Vytvoření jednotné patentové ochrany pro skupinu členských států by zvýšilo úroveň patentové ochrany, protože by umožnilo získat jednotnou patentovou ochranu na územích zúčastněných členských států a pro dotčená území odstranit náklady a složitost⁵⁸.

146. Kromě toho Rada v bodě 14 odůvodnění napadeného rozhodnutí upřesňuje, že podniky z nezúčastněných členských států by měly mít možnost získat jednotnou patentovou ochranu na území zúčastněných členských států za stejných podmínek jako podniky ze zúčastněných členských států.

147. Nedomnívám se, že by posouzení Rady bylo stíženo zjevným pochybením.

53 — Viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek *Swedish Match* (bod 48 a citovaná judikatura), jakož i rozsudek ze dne 10. ledna 2006, *IATA a ELFAA* (C-344/04, Sb. rozh. s. I-403, bod 80 a citovaná judikatura).

54 — Viz s. 9 a 10 výše uvedeného návrhu Komise.

55 — Viz přípravné práce Komise, dokument připojený k návrhu nařízení Rady o překladovém režimu pro patent Evropské unie ze dne 30. června 2010 [SEC(2010) 796]. Tento dokument je k dispozici v anglickém jazyce.

56 — Viz s. 9 až 12.

57 — Viz body 3 a 7 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

58 — Viz jedenáctý bod odůvodnění tohoto rozhodnutí.

148. Je totiž nesporné, že rozdílná ochrana v rámci Unie pro tentýž vynález způsobuje roztržité vnitřního trhu, zejména z důvodu, že taková ochrana může existovat v některých členských státech, avšak v jiných nikoli⁵⁹. Příímým důsledkem toho je skutečnost, že je pro majitele patentů velmi obtížné zabránit tomu, aby se na území členských států, v nichž uvedené patenty nezapsaly, dostalo zboží a výrobky z třetích států, které uvedené patenty porušují.

149. Posílená spolupráce týkající se vytvoření jednotného patentu vyvolávajícího jednotné účinky na území několika členských států, a v projednávané věci na území 25 členských států, přispívá nezbytně ke zlepšení fungování vnitřního trhu a ke snížení překážek v obchodu, jakož i ke snížení narušení hospodářské soutěže mezi členskými státy. V tomto ohledu Soudní dvůr již v roce 1968⁶⁰ uznal, že vnitrostátní pravidla týkající se ochrany průmyslového vlastnictví ještě nejsou v rámci Unie sjednocena a že v případě neexistence takového sjednocení vnitrostátní povaha ochrany průmyslového vlastnictví a rozdíly mezi právními předpisy týkajícími se této oblasti mohou vytvářet překážky volnému pohybu patentovaných výrobků a hospodářské soutěži uvnitř společného trhu⁶¹.

150. Rovněž neshledávám, v čem zavedení takové posílené spolupráce narušuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Na základě článku 174 SFEU Unie za účelem podpory harmonického vývoje rozvíjí a prosazuje svou činnost vedoucí k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Unie se především zaměřuje na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a na snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů. Cílem je tedy zaručit občanům Unie rovnost příležitostí a kvalitních životních podmínek v rámci každého území Unie.

151. V projednávané věci není pochyb o tom, že mechanismus sloužící k vytvoření jednotného patentu, jehož účinkem je jednotná ochrana na území několika členských států, přispívá k harmonickému vývoji celé Unie, jelikož má za následek snížení existujících rozdílů mezi těmito členskými státy. Kromě toho mohou všechny hospodářské subjekty takového patentu využít v rozsahu, v němž jeho získání nezáleží na místě původu přihlašovatele jednotného patentu⁶².

152. Nedomnívám se tedy, že se Rada tím, že povolila posílenou spolupráci za účelem vytvoření jednotného patentu, zjevně dopustila nesprávného posouzení.

153. S ohledem na předcházející mám tudíž za to, že žalobní důvod vycházející z porušení čl. 118 prvního pododstavce SFEU a článku 326 SFEU, jakož i čl. 20 odst. 1 druhého pododstavce SEU musí být zčásti odmítnut jako nepřijatelný a zčásti zamítnut jako neopodstatněný.

G – K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení článků 327 SFEU a 328 SFEU

1. Argumenty účastníků řízení

154. Španělské království připomíná, že článek 327 SFEU stanoví, že každá posílená spolupráce musí zachovávat pravomoci, práva a povinnosti členských států, které se jí neúčastní. Rada přitom přijala pravidla pro používání jazyků, která jej zavazují k tomu, aby se vzdalo práva, které mu přiznává článek 65 EPC, vyžadovat překlad patentového spisu do španělského jazyka, aby vyvolával právní účinky ve Španělsku. Dále má za to, že napadené rozhodnutí nerespektuje právo Španělského království účastnit se posílené spolupráce v budoucnu, jelikož Rada přijala pravidla pro používání jazyků, která tento členský stát nemůže přijmout.

59 — V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. července 1995, Španělsko v. Rada (C-350/92, Recueil, s. I-1985, body 34 až 36).

60 — Rozsudek ze dne 29. února 1968, Parke a Davis (24/67, Recueil, s. 81).

61 — Strana 109.

62 — Viz čtrnáctý bod odůvodnění napadeného rozhodnutí.

155. Rada má v tomto ohledu za to, že neúčast Španělského království na posílené spolupráci je důsledkem pouze jeho vůle. Dodává, že jestliže unijní orgány v dané oblasti stanoví společná pravidla, je zjevné a přiměřené, že členské státy nemohou v uvedené oblasti svobodně rozhodovat.

156. Kromě toho Rada a vedlejší účastníci vystupující na její podporu poznamenávají, že tento žalobní důvod je založen na nesprávném předpokladu, podle něhož je z materiálního či právního hlediska nemožné, aby se Španělské království či Italská republika této posílené spolupráce účastnily.

2. Mé posouzení

157. Domnívám se, že na základě takového žalobního důvodu má Španělské království za to, že napadené rozhodnutí jej zavazuje k tomu, aby se vzdalo práva, které mu přiznává článek 65 EPC, vyžadovat překlad patentového spisu do španělského jazyka, aby vyvolával právní účinky ve Španělsku, a to v rozporu s článkem 327 SFEU, a dále pak že není splněna podmínka otevření posílené spolupráce nezúčastněným členským státům, stanovená v článku 328 SFEU, v rozsahu, v němž tato posílená spolupráce stanoví pravidla pro používání jazyků, která Španělské království nemůže přijmout.

158. Domnívám se, že tento žalobní důvod je nepřijatelný.

159. V rámci uvedeného žalobního důvodu totiž Španělské království svou argumentaci zakládá na pravidlech o používání jazyků ve vztahu k jednotnému patentu, a zvláště na návrhu nařízení Rady, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany s ohledem na příslušná ujednání o překladu, ze dne 13. dubna 2011⁶³.

160. Jak jsem však uvedl v bodech 138 a 139 tohoto stanoviska, otázka těchto pravidel pro používání jazyků není rozhodující podmínkou pro platnost rozhodnutí o povolení posílené spolupráce.

161. Španělské království ve skutečnosti zpochybňuje legalitu budoucího nařízení Rady, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti vytvoření jednotné patentové ochrany s ohledem na příslušná ujednání o překladu.

162. Mám tudíž za to, že tento žalobní důvod musí být odmítnut jako nepřijatelný.

IV – Závěry

163. S ohledem na všechny předcházející úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr:

- „1) Zamítl žaloby.
- 2) Rozhodl, že Španělské království (věc C-274/11) a Italská republika (věc C-295/11) ponesou vlastní náklady řízení a Rada Evropské unie a vedlejší účastníci ponesou vlastní náklady řízení.“

63 — COM(2011) 216 final.